

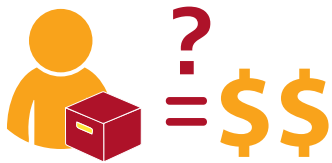
ကျိၣ်စ့

မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်ခဲလၢၢ်လၢ ပနံၣ်, တၢ်ဖံးတၢ်မၤ ဒီးကျိၣ်စ့ လၢ အီးစၢ်တြွၢ်ယၣ်ထုးထီၣ် ဒီးဆိးကါတဖၣ်.

အီးစၢ်တြွၢ်ယၣ် အိၣ်ဒီးမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ် သဘူသန့.

တၢ်အံၤအခီပညီ ပုၤလၢအထုးထီၣ်ပနံၣ် ဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်မၤ တဖၣ် ကဆၢတဲာ်ဝဲတၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

ပုၤအီးစၢ်တြွၢ်ယၣ် အိၣ်ဒီးပုၤမၤတၢ်ဖိလၢ အအိၣ်ဒီးအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အံၤအခီပညီ ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် အိၣ်ဒီးအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် ဒီးတၢ် ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လီၤဆီ ဘၣ်ထွဲတၢ်မၤ လၢအမၤဝဲန့ၣ်လီၤ.

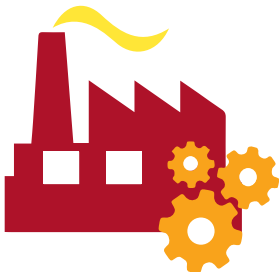

မုၢ်ဝဲၤတၢ်မၤအကၢၤဒိၣ်လၢ အီးစၢ်တြွၢ်လၢကဘၣ် ဟံးဃၢ်အိၤထီၣ်
ဘိတဖၣ်မုၢ်ဝဲ-

- ဟီၣ်လၢ်တၢ်ထူးတၢ်တီးတၢ်မၤ

- တၢ်သုၣ်တၢ်ဖျးတၢ်မၤ

- ဖဲးဖိကဟၣ် - တၢ်ထူးထီၣ်ပနံၣ်တၢ်မၤတဖၣ်

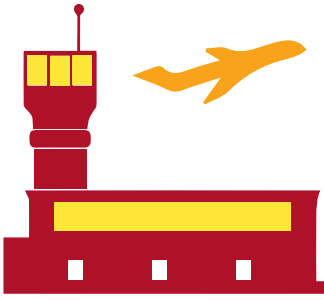

- တၢ်မၤလၢပုၤဆိးကၢၤအိၤတဖၣ်

အီးစၢ်တြွၢ်လၢကဘၣ်အစု

အီးစၢ်တြွၢ်လၢကဘၣ်အိၤလၢန့ၣ် မုၢ်အီးစၢ်တြွၢ်လၢကဘၣ် အစုန့ၣ်လီၤ.

စုလၢနဟဲစိၣ်ယုၣ်လၢနထံၣ်ကီၢ်တဖၣ်န့ၣ် နဆိတလဲအီၤဆူ အိးစၢ်
လံၤယၣ်အဒိလၢ်သ့ၣ်-

- ကဘီယူၤပျီ

- တၢ်ဆိတလဲၤစုအလီၢ်တဖၣ်

- အါတက့ၢ်စုတၢးတဖၣ်

နကဘၣ်ဒုးနဲၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢ နဖးစပိး မ့တမ့ၢ် တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤ လံၢ်
အုၣ်သးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်စ့ဒီးတၢ်မၤစၢၤတဖၣ်

ဖဲနဟဲတုၤသီလၢ အီးစံးတြုလ်ယၢ်အပူၤန့ၣ် နကဘၣ်လဲၤဆူ
စ့ထၢၣ်လု(Centrelink) ယုၣ်ဒီးန့ၣ်

- ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအကွၢ်ထွဲန့ၣ်

- ပုၤလၢအကိးန့ၣ်

အဝဲသ့ၣ်ကဆဲးလီၤန့ၣ်နမံၤ မ့ၢ်ဒ်သီး-

- နကဒီးန့ၣ်ကျိၣ်စ့ - စ့လၢပဒိၣ်မၤစၢၤန့ၣ်
- နကဒီးန့ၣ် တၢ်မၤစၢၤအဂၤလၢ နဒီးန့ၣ်ဘၣ်အိၤသ့တဖၣ်

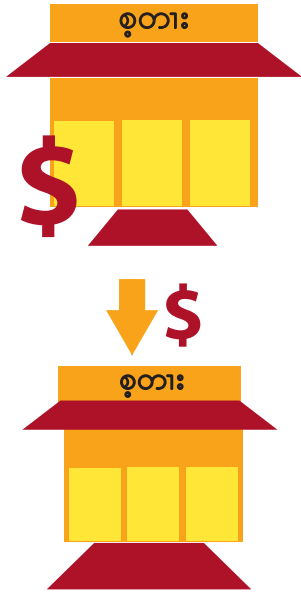
နကဘၣ်ဒုးနဲၣ် Centrelink လၢ-

- လိာ်တၢ်အုၣ်သးလၢအအိၣ်ဒီးန့ၣ်နကျိၣ် - နမ့ၢ်မတၤ - အဒိန
ဖးစပီး မ့တမ့ၢ် တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤလိာ်အုၣ်သးတဖၣ်

- စ့တးစရိအဂ့ၢ်တဖၣ်

Centrelink ထာနုနု တံးမၤစၢၤနၢၤလၢ် ဆူနစုတားစရီအပူၤ န့ၣ်လီၤ.

တုၤမ့ၢ်နတံးမၤအိၣ်လံၣ်န့ၣ်, တံးမၤကစၢ် ကထာနုနုနၢၤနတံးမၤအ လဲ ဆူနစုတားစရီအပူၤလီၤလီၤ စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

စုတား

ဖဲနဟဲတုၤသီလၢ အိးစၢၤထွဲလံၣ်ယၢ်အပူၤန့ၣ် နကဘၣ် ငးအိၣ်ထီၣ် နစု တားစရီန့ၣ်လီၤ.

နဆိးကိစုတားဖဲလဲၣ်တခါသ့ ဒီးဒီးန့ၢ်တံးမၤစၢၤသ့လၢ-

- ပုၤမၤတံးဖိလၢအကွၢ်ထွဲနၤ

- ပုၤလၢအကိးနၤ

နကဘၣ် ဟ့ၣ်စုတးတဖၣ်လၢ-

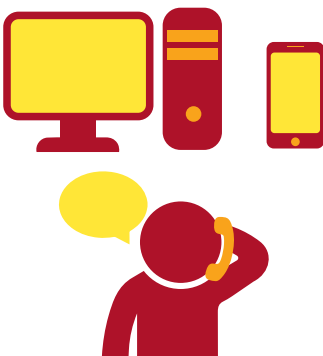
- လံာ်တၢ်အုၣ်သးလၢအအိၣ်ဒီးနဂ့ၢ်ကျိၤ ဒ်အမ့ၢ် နဖးစ ပီး မ့တမ့ၢ် တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤလံာ်အုၣ်သး

- နအိၣ်ဟံၣ်နီၣ်ဂံၢ် - တၢ်လီၤလၢနအိၣ်

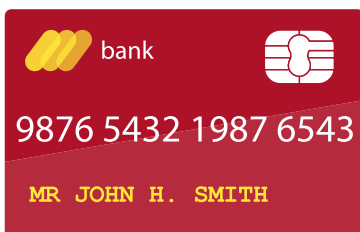

- နတၢ်ခိတၢ်သွဲလံာ်တြီၣ်နီၣ်ဂံၢ်(Tax File Number - TFN)

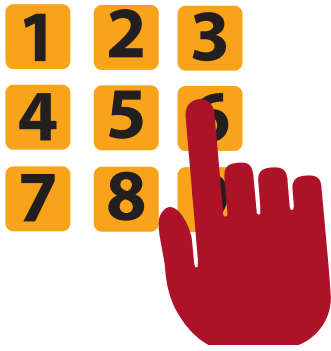
ပှၤလၢအီးစထြဲလ်ယၣ်အပူၤအါဂၤဆိးကါဝဲ-

- ပၤန့ၣ်စုလၢစုတးပူၤခိဖျိလီမ့ၣ်
- ပၤန့ၣ်စုလၢစုတးပူၤခိဖျိအုၣ်ထၢၣ်နဲး

စုတးကဟ့ၣ်နၤလၢ

- စုတးခးက့

- နိုင်ကစာ်တင်နူသုဉ် (Personal Identification Number - PIN)လၢနကဆူးကါယုဉ်အီၤလၢ စုတၢးခးက့

နကဘဉ်ဟ်နူသုဉ်န PIN – တဘဉ်ဒုးသုဉ်ညါပုၤနီတကတဂ့ၤ.

နကဘဉ်ဒုးသုဉ်ညါ နစုတၢးစရိတဘျီယီ ဖဲနခးက့–

- လီၤမၢ်
- တၢ်ဟုဉ်အီၤ

နလိာ်ဘဉ်ခးက့ လၢက–

- ထၢနုာ်လီၤစု

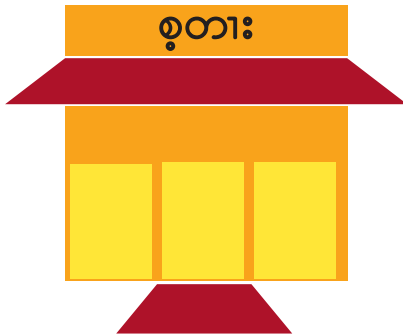

- ထုးထီဉ်စု

နဆိးကါးကုသုခိဖျိ

- စဲးထုးထီၣ်စ့ (Automatic Teller Machines - ATMs)

- စုတားတဖၣ်

- ကျးတဖၣ်

တၢ်တယၢ်လီၤကျိၣ်စ့တၢ်လၢၣ်

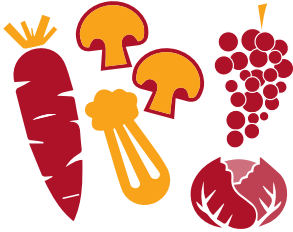

တၢ်အိၣ်မူလၢ အီၤစၢ်တြၢ်ယၢ်အပူၤန့ၣ် တၢ်လၢၣ်ကဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.

နကဘၣ်ဆိးကါစ့အါ လၢဟ့ၣ်တၢ်အလဲ နီၤအမ့ၢ်-

- ဟံၣ်လဲ

- တၢ်အိၣ်လဲ

- တၢ်ဖဲးတၢ်မၤအလဲ

- ထံ
- ကံသဝံ
- လီမုၢ်အူ
- လီတဲစိ

ဖဲနသုၣ်လီၤသးလၢ အိးစၢ်တြၢ်ယၢ်အပူၤအခါ ဘၣ်တဘၣ် နတၢ်လၢာ်ကအါန့ၣ်လီၤ.

ဖဲနသုၣ်လီၤသးလၢ အိးစၢ်တြၢ်ယၢ်အပူၤအခါ ဘၣ်တဘၣ် နကအိၣ်ဒီး-

- တၢ်ဟဲန့ၣ် အါန့ၣ် မ့တမ့ၢ် စ့ၤန့ၣ် အပူၤကွံာ်

- ဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်လဲအါန့ၣ်အပူၤကွံာ်

ဘၣ်တဘၣ် နကဘၣ်-

- ဆီတလဲတၢ်ဆိးကါကျိၣ်စ့အကျဲ
- တယၢ်လီၤကျိၣ်စ့တၢ်လၢာ် လၢအဘၣ်ထွဲဒီးနတၢ်အိၣ်မူအသိ

နမူနာအိတ်ဒီး တၢ်တယၢ်လီၤကျိၣ်စ့တၢ်လၢၣ်န့ၣ် နကသ့ၣ်ညါဘၣ်-

- နစ့အိတ်ထဲလဲၣ်

- နသ့အိၤသ့ထဲလဲၣ်

- နပၢ်ကိၤအိၤသ့ထဲလဲၣ်

တၢ်ဆူးကါ ကျိၣ်စ့ကျဲအဂ့ၤလၢ နမၤလိၣ်န့ၣ်အိၤသ့န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ-

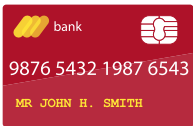
- ကွဲးနီၣ်လီၤနတၢ်တယၢ်ကျိၣ်စ့တၢ်လၢၣ် ဒ်သိးနကသ့ၣ်ညါ နကလိာ်ဘၣ်စ့ထဲလဲၣ် ဒီးနကန့ၣ်ဘၣ်အိၤ အခါဖဲလဲၣ်

- ပၢ်ကိၤယၢ် လံာ်ဖှိတ်တဖၣ် ဒ်သိးနကသ့ၣ်ညါ မ့ၢ်နသ့စ့လၢၣ်ထဲလဲၣ်

\$\$

- န်သီးနသုတဘၣ်ဟ့ၣ် အါထီၣ်စုတၢးအလဲတဂ့ၤအဂီၢ် လူၤပိၣ်ထွဲ နစုတၢးစရီ အတၢ်ဘျၢတဖၣ်

- စုလၢနကဟ့ၣ်ကွၢ်မ့ၢ်တအိၣ်န့ၣ် တဘၣ်ဆူးကါ ခြံးကွတဂ့ၤ

- ကျဲးစးကီၤနသး န်သီးနသုတပူၤ တၢ်အသိ လၢနထံၣ်အိၤတဘျီ ဃီတဂ့ၤတက့ၢ် – ဆိကမိၣ်လီၤတၢ်အိၤ မ့ၢ်နလိၣ်ဘၣ်အိၤသပှ် ကတၢ် စ့ၢ်ဧါတက့ၢ်

- ဘၣ်ထွဲနအ့ၣ်ထၢၣ်နဲးဒီးမိၣ်ဘဲဖိန့ၣ် ကွၢ်သူအိၤတက့ၢ် – အပူၤလၢၢ်အါလီၤ

- န်သီးနမၤနီၣ် နတၢ်သူကျိၣ်စု လၢအအိၣ်လၢ နစရီအပူၤ ကအိၣ်အဂီၢ် ဟ့ၣ်တၢ်ပူၤကလံၤ ဒိဖျိအ့ၣ်ထၢၣ်နဲးတက့ၢ်

အရူဒိၣ်လၢ နကဘၣ်ဟ့ၣ် တၢ်အလဲ ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

နမ့ၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ခိတၢ်သ့ၣ် ဒီးတၢ်ပူၤတၢ်ကလံၤ ဘဉ်ဆၢဘဉ်ကတီၢ်န့ၣ် နကအိၣ်ဒီး နီၣ်ကစီတၢ်မၤနီၣ်လၢအဂ့ၤ လၢအိးစၢ်တြၢ်လၢယဉ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ.

နကဘဉ်အိၣ်ဒီး တၢ်လိာ်စ့တၢ်မၤနီၣ်လၢအဂ့ၤ လၢကယုလိာ်စ့အဂီၢ်.

ဘဉ်တဘဉ် နကဘဉ်ယုလိာ်ဆိစ့လၢ ကပူၤသိလုၣ် မ့တမ့ၢ် ဟံၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

စ့ဟ့ၣ်လိာ်လၢ ကပူၤဟံၣ်တဖျၢၣ်အဂီၢ်န့ၣ် ဘဉ်တၢ်ကိးအိၤလၢ တၢ်ပိၣ်လီၤတၢ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ပူၤကလံၤ

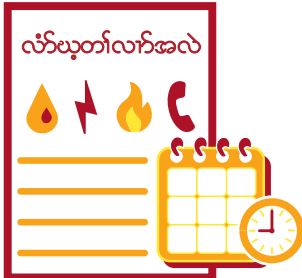

ဒီပနံၣ်/ကရၢကရလၢ နဆိးကါအိၤတဖၣ် အကဆုၢ်န့ၣ်န့ၣ် တၢ်လၢၢ်အလဲ အလံာ်ဖျိတဲာ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢနဆိးကိတဖၣ် ကမ့ၢ်ဝဲ-

- ထံ
- ကံသဝံ
- လီမ့ၣ်အူ
- လီတဲစိ

တၢ်လဲလံာ်ဖှိတဲာ်အံၤ ကအိၣ်ဃုာ် နံၤအစၤခံကတၢၢ် လၢနကဘၣ်ဟ့ၣ် တၢ်အလဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်လဲ ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢ အကိဒိၣ်န့ၣ်လီၤ.

နမ့ၢ်တဟ့ၣ် တၢ်အလဲန့ၣ်-

- တၢ်ကပတုာ်ကွံာ် တၢ်လၢနဆိးကိတဖၣ်
- တၢ်ကယုအါထီၣ်နၤအလဲ မ့ၢ်လၢနစၤခံအယီ

တၢ်လဲတဖၣ် အါတက့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်အီၤသ့ဝဲ-

- ဖဲလံာ်တၢးတဖၣ်

- ဖဲဒိပနံာ်/ကရၢကရအဝဲၤဒၢး မ့တမ့ၢ် တၢ်ဆါတၢ်ဖိတၢ်လံၤအလီၢ်

- ဒီဖိုလီတဲစိ မ့တမ့ အံ့ထာ်နဲး

ဖဲနထီၣ်အိၣ်ဟံၣ်သီအခါ နကဘၣ်-

- ထုးကွံာ်တၢ်လၢနဆူးကါအီၤလၢ ဟံၣ်လီၤလံၤတဖၣ်

- ထီထီၣ်က့ၤတၢ်တဖၣ်အံၤ ဖဲနဟံၣ်အသီ

တၢ်လဲၤပှၤတၢ်

တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢ လၢအီးစၢ်တြၢ်ယၢ် အကျးပူၤတဖၣ် အိၣ်ဒီးအပူၤ လၢနကြးဟ့ၣ်အီၤ.

နကဘၣ်ဟ့ၣ်အီၤ ဒ်အဝဲသ့ၣ်ဆါဝဲအသိး.

တၢ်ဂ့ၢ်ကျဲးစးယုၤလီၤတၢ်ပှၤန့ၣ် တမ့ၢ်တၢ်တခါလၢ တၢ်မၤညီၣ်န့ၢ်အီၤ ဘၣ်.

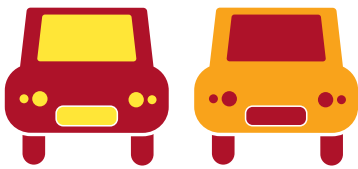
နမူနာပွားတင်လာအပွားဒိုင် ငွေသိလွှတ်တဖန်အသိး ဘဉ်တဘဉ် နယုလီ၊ အပွားသုန့ဉ်လီ၊

ကျးတနီ၊ တံဖိတ်လံလောအပွားဒိုင်တဖန် ဘဉ်တဘဉ် ကဟ့ဉ်လီ၊န့ဉ် န၊ နမုာ်-

- ဟ့ဉ်အီလောစု

\$\$\$

- ပွားအီအါန့ဉ်တခါ

ပွားလောအီးစကြွလ်ယဉ်အပူတဖန် အိဉ်ခိးတံလောအကျါ ဖဲအဝဲ သုဉ် ပွားတံအခါန့ဉ်လီ၊

တံလဲသုးန့ဉ်လီသးလော ပွားအိဉ်ခိးတံတဖန်အမဲဉ်ညါန့ဉ် မ့တံလော အရုာ်အစာ်န့ဉ်လီ၊

တဘျီတခိဉ်န့ဉ် နကဘဉ်လဲဟံးန့ဉ် နီဉ်ဂံလောဖဲအလီ၊ ဒီးအိဉ်ခိးတု၊ လော ပွားကိးထီဉ်နနီဉ်ဂံန့ဉ်လီ၊

တၢ်အိၣ်တၢ်အီ

ဝှၢ်ဖးဒိၣ် ဒီးဝှၢ်ဖိခဲလၢၣ် အိၣ်ဒီးကျးလၢ နကပှၤ-

- တၢ်အိၣ်

- တၢ်ကူတၢ်သီး

- တၢ်လၢနလိၣ်ဘၣ်လၢ ကိးနံၤဒဲးတၢ်အိၣ်မူအဂီၢ်တဖၣ်

လၢကျးဖးဒိၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ် နပှၤတၢ်အိၣ်တၢ်အီလၢ အဟဲလၢထံဂ့ၤ ကီၢ်ဂၤတဖၣ် သ့န့ၣ်လီၤ.

ဝှၢ်ဖးဒိၣ်တဖၣ် အါတက့ၢ်အိၣ်ဒီး ကျးတဖၣ်လၢ နကပှၤ-

- တၢ်သၣ်သံသီ

- တၢ်ဒီးတၢ်လၣ်သံသီ

- တံးဖဲးတံးညှံသံသိ

- ညှံသံသိ

\$\$\$

တံးအိဉ်ဖဲ ကျးတဖဉ်အပူၤန့ဉ် အါတက့ၢ်အပူၤဘဉ်တဖဲးလီၤ.

အိဉ်တံးလာတံးချါ

နပူၤအိဉ်တံးအိဉ်လာ အဟဲလာဟီဉ်ခိဉ်ချါတံးလီၢ်အါတီၤသ့ဖဲ-

- တံးအိဉ်ကျးတဖဉ်

- တံးအိဉ်ခိဉ်ဖဲအကျးတဖဉ်

နပူၤအိဉ်တံးအိဉ်လာ တံးဖိအိၤလာအချ့ ဒီးက့ၤစိာ်အိၤလာဟံဉ်သ့
ဝဲ အကလုာ်ကလုာ် န့ဉ်လီၤ.

\$\$\$

တၢ်အိၣ်အကျးလၢအိးစၣ်တြၢ်ယၢ်တနီၤ ဘၣ်တဘၣ်အပူၤကဒိၣ် န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ဖိအိၣ်တၢ်လၢဟံၣ်န့ၣ် အပူၤကလၢၣ်စ့ၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကူတၢ်ကၤတဖၣ်

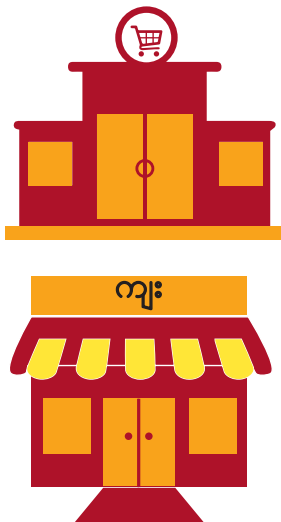
လၢအိးစၣ်တြၢ်ယၢ်အပူၤ နကူသိးတၢ် ဖိနဘၣ်သးအိၣ်အသိး သ့ န့ၣ်လီၤ.

အါတက့ၢ် ပုၤကူကၤဝဲ ပုၤမုၢ်န့ၣ်ဖိ တၢ်ကူတၢ်ကၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
နကူကၤ တၢ်ကူတၢ်ကၤလၢ အရ့ၤဒိၣ်လၢန-

- တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ
- တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါ အဂီၢ်သ့

ပူၤတၢ်ကူတၢ်ကၤတဖၣ်

နပူၤတၢ်ကူတၢ်ကၤ ဒီးခိၣ်ဖံးတဖၣ်သ့ဖဲ-

- ကျးဖးဒိၣ်အပူၤ
- ကျးဖိတဖၣ်

တၢ်ကူတၢ်သးအပူၤတဖၣ် ကဒီးသန့အသးလၢ-

- အတၢ်ဒီးကံၣ်ဒီးဝူၤ
- အညၣ်
- ဒီပနံၣ်/ကရၢကရိအမံၤ

ကျးလၢ အဆါတၢ်ကူတၢ်ကၤလီၤလံၤတဖၣ် အိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကူတၢ်ကၤတဖၣ်အံၤ -

- ကဆိ
- အညၣ်ဝူၤ
- အပူၤဆံးန့ၣ်လီၤ

ကျးတဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢ ပှၤလၢအဂ့ၢ်ကျဲးစး မၤစၢၤပှၤတတၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

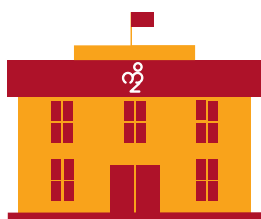

အါတက့ၢ်ကျးတဖၣ် အိၣ်ဒီးအဒးဖိတဖၣ်လၢ နကကူကၤကွၢ် တၢ်ကူတၢ်ကၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကိုတၢ်ကူတၢ်ကၤ

ကိုတဖၣ်အါတက့ၢ် အိၣ်ဒီးအတၢ်ကူတၢ်ကၤလၢ ဖိသၣ်ကဘၣ်ကူကၤဝဲန့ၣ်လီၤ.

နပူၤကိုတၢ်ကူတၢ်ကၤတဖၣ်သ့ဖဲ-

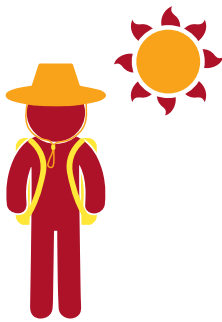
- ကျး

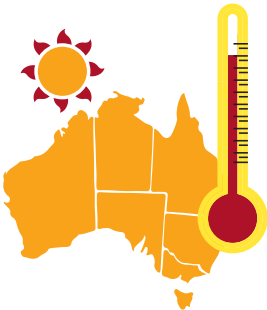
- ကျားတန်း - ကိုကနူးသွန်ညါနုလ၊ ကျားဖဲလဲတဖျာန်

တီးဖုန်ကိုတဖန် အါတကွာအိန်ဒီးတင်သိန်တင်သီ လာအစံးဝဲ ဖိသန်
ဘန်ဖျိန်ခိန်ဖျိန် ဖဲအဝဲသွန် တအိန်လာကိုအပူအခါနုလီ.

ခိန်ဖျိန်တဖန် ဒီတဒါဖိသန်လာ မုန်နုလီ.

လာအီးစတြလ်ယန်အပူ မုန်ဆူန်ဒိန်မးဒီးအိန်နဖံးသုနုလီ.

